

Tal vid kyrkomötets öppnande, Uppsala domkyrka den 4 oktober 2022

Det talade ordet gäller

Kyrkomötets ordförande:

Ers majestäter
Ers kungliga höghet
Statsråd
Landshövding
Övriga ärade gäster
Ärkebiskop
Biskopar
Ledamöter och medarbetare i kyrkomötet

Kära vänner,
Varmt välkomna till 2022 års kyrkomöte!

Så samlas vi till mandatperiodens allra första ordinarie sammanträde. Kyrkoval har hållits och kyrkomötet är förnyat. Det är känt från idrotten, att så snart några är nya, är hela laget förnyat.

Vi i kyrkomötet är valda i förtroende. Nära en miljon människor valde att delta i valet, att söka upp en valurna och ge uttryck för sina tankar om Svenska kyrkans nu och framtid.

Nära en miljon människor röstande! Det öppnar hisnande perspektiv, visar kyrkans stora betydelse för de många människorna och för vårt gemensamma samhälle. Många av oss har kommit till tro. Andra är – enligt religionssociologiska studier – sökande, försiktiga i att formulera sig, ändå burna av vissheten att människan själv är en liten del av en ofattbart stor helhet.

Säkert känner ni igen hur väl poeten Dan Andersson fångar människans längtan till delaktighet och till mening som är större än det egna livet, större än vår tid och tillvaro på jorden, ja större än planeten Tellus:

Det är något bortom bergen, bortom blommorna och sången,
det är något bakom stjärnor, bakom heta hjärtat mitt.
Hören – något går och viskar, går och lockar mig och beder:
Kom till oss, ty denna jorden den är icke riket ditt!

Vi är valda att förvalta alla väljares förtroende. Var och en av oss har både en nomineringsgrupps tillit och ett personligt mandat. 249 av oss är valda att företräda stift, två Svenska kyrkan i utlandet. I kyrkomötet finns också fjorton biskopar.

Gemensamt för oss alla, är omsorgen om Svenska kyrkan – att vi vill kyrkan så väl, att vi vill stärka kyrkans betydelse både här hemma i Sverige och i världsvid samverkan. Tillsammans kan och ska vi verka för hela Svenska kyrkans bästa.

Ett särskilt välkommen till er som är nyvalda! Kyrkomötets arbete formas av kyrkoordningen och mötets egen arbetsordning. Utöver allt det formellt reglerade, finns vi alla som guider för varandra. Vi som är omvalda lovar att vi ska vara mentorer för er nyvalda. Och ett osvikligt löfte är att när veckorna har sin gång, ska ingen vara ofrivilligt ensam. Om du känner dig övergiven eller bara osäker, ring din gruppleddare – eller mig.

Svenska kyrkan är och ska vara en öppen folkkyrka. I inledningen till kyrkoordningen kan vi läsa att ”Det är en uppgift för enskilda kristna och kyrkan att i varje tid på nytt leva sig in i trons djup och klargöra dess innebörd. ... Svenska kyrkan inbjuder alla att tillhöra trons folk och dela dess liv. I kristen tro intar barnen en särställning”

På vägen till tro, duger vi alla. Ingen ska fråga hur du tror eller ens om du tror. Varje människa, som ser – eller söker – något bortom bergen, blommorna och sången, är välkommen att höra till.

Allt det här sker förstås med respekt för varje människas rätt till tanke- och religionsfrihet. I det sammanhanget passar det särskilt bra att kyrkomötet för första gången välkomsthälsar Sveriges Interreligiösa Råd, SIR, där kristna, judar, muslimer, företrädare för bahá'í, buddhister, sikher, hinduer med flera möts. Vårt mångkulturella land skapar plats för alla religioner. Er närvaro hedrar oss och bekräftar att religionsdialogen är levande i Sverige.

Svart smyger natten kring stenströdda land –
somna ej, somna icke in!
Om du somnar kan du väckas av en helvetesbrand
och den brödlöses sorg skall bli din.

Dan Andersson varnar kolvaktaren som vaktar skogarnas pyrande kolmila från att blossa upp i lågor – till brand som fördärvar hyttornas viktiga träkol.

För oss som lever nu, blir det en skildring av natten mellan den 23 och 24 februari i år. Svart smög natten och världen vaknade till krig. Ryssland hade invaderat Ukraina. Lika nära som Norrbottens mitt är oss i Uppsala domkyrka, lika nära är den helvetesbrand och den brödlöshet som dödar både civila människor och soldater, som fördärvar vardagsliv och som ödelägger FN-stadgans – och det kristna budskapets – kärnvärde om varje människas rätt till liv och ett liv i värdighet. Krig betyder alltid död. Krigsförbrytelseerna är fasansfulla, visar att människor urskillningslöst skjuts ihjäl, kastas i massgravar eller dödas i missilattacker mot sjukhus där kvinnor föder barn. Inga ord räcker till för att uttrycka sorgen över vanvettet.

Världen kan inte stillatigande se på. Svenska kyrkan agerar, från krigets första dagar, tillsammans med vännerna i ACT, den internationella alliansen för kyrkors bistånd och hjälp. Låt oss fortsätta vår humanitära insats – och låt oss fortsätta att be för besinning, fred och människovärdets återupprättelse.

Ett nytt kyrkomöte är samlat – i kyrkomötens långa rad. Vi som verkar nu, är länkar i en flertusenårig kristen tradition. Här i vår nordliga Nord har människor varit kristna i mer än tusen år. Människor har strävat, drömt och trott. Med sinnrik teknik, mödosamt arbete och vision om skönhet till Guds ära byggdes Uppsala domkyrka, ett katedralbygge som tog sin början för 750 år sedan. Deras kyrka är också vår. Tala om att hålla i längden!
Låt oss hämta mod och inspiration i den svindlande tidsrymden. 750 år! Låt oss vända

perspektivet framåt. Vi vet inte vilka och inte hur, låt oss önska att människor ska mötas här, sjunga, samtala och be, år 2770. Att de – som vi – ska vara på vandring:

Jag skall gå genom tysta skyar,
genom hav av stjärnors ljus,
och vandra i vita nätter
tills jag funnit min faders hus.

Guds goda skapelse finns redan på Jorden. Dan Andersson berättar så fint hur naturen är självklar i människans liv:

Jag fick bröd, men jag vet icke huru,
det kom liksom ovanifrån,
och jag byggde av otäljd furu
ett pörte vid Savonaån.
Jag åt bark med de mina om våren,
och till drick jag tappade sav,
jag timrade giller i snåren
och var nöjd med vad Herren gav.

Så samlas vi i hoppet, att vi som lever nu ska se allvaret och möjligheterna, i en enda mänsklighet som har att samspela med en enda planet.

Vi människor måste rädda atmosfärens skyddande himmelskupa och styra människans egen verksamhet till ett klokt, konstruktivt och konsekvent samspel med naturen. Friska, växande skogar och arters rika, gröna mångfald fångar luftens koldioxid. Genom fotosyntesens magi lagras kol, och samtidigt frigörs det livsviktiga syret. Med naturen själv som lagstiftare, kan flödande förnybara råvaror ersätta fossila och mänskligheten hitta de lösningar som är avgörande för själva livets överlevnad. Här finns inte plats för krig. Här finns inte plats för rovdrift. Här är nyckeln människors liv i samklang med naturen.

Nog är det det som Dan Andersson tolkar i den visa som många menar är hans allra vackraste:

Kom ut, när stormen viner vild i apel, pil och hägg!
Se, vårens himlar brinna till Guds och stjärnors lov!

2022 års kyrkomöte är öppnat.

Karin Perers, kyrkomötets ordförande